

ผลของโปรแกรมส่งเสริมโภชนาการและการรับประทานยาบำรุงธาตุเหล็ก
ต่อภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กในสตรีตั้งครรภ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การผดุงครรภ์ขั้นสูง)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลของโปรแกรมส่งเสริมโภชนาการและการรับประทานยาบำรุงธาตุเหล็กต่อภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กในสตรีตั้งครรภ์

EFFECTS OF A NUTRITION AND IRON SUPPLEMENT PROMOTING PROGRAM ON IRON DEFICIENCY ANEMIA IN PREGNANT WOMEN

วิภาวดี พิพัฒน์กุล 5236543 NSAM/M

พย.ม. (การผดุงครรภ์ขั้นสูง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: นิตยา สีนสุกใส, Ph.D. (NURSING), วรณา พาหุวัฒน์กร, Ph.D. (NURSING)

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมโภชนาการและการรับประทานยาบำรุงธาตุเหล็กต่อการหายจากภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กในสตรีตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีตั้งครรภ์ที่มีภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กจำนวน 110 ราย แบ่งเป็น 2 กลุ่มเท่าๆ กัน จับคู่ให้ใกล้เคียงกันในเรื่องอายุและการเป็นพาหะของธาลัสซีเมีย กลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติ กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมส่งเสริมโภชนาการและการรับประทานยาบำรุงธาตุเหล็ก ตรวจค่าฮีมาโตคริต 8 สัปดาห์หลังจากเริ่มเข้าเป็นกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติไคสแควร์ และการทดสอบที

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองมีสัดส่วนผู้ที่หายจากภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 6.45, p < .05$) พบว่าค่าฮีมาโตคริตเพิ่มขึ้นทั้งสองกลุ่ม แต่กลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -3.07, p < .05$) ผลการศึกษามีข้อเสนอแนะว่าโปรแกรมส่งเสริมโภชนาการและการรับประทานยาบำรุงธาตุเหล็กนี้มีประสิทธิภาพในการลดจำนวนผู้ที่มีภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กในขณะตั้งครรภ์ ดังนั้นจึงควรนำไปใช้ในหน่วยฝากครรภ์

คำสำคัญ: ภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก/ สตรีตั้งครรภ์/ โภชนาการ/ ยาบำรุงธาตุเหล็ก

EFFECTS OF A NUTRITION AND IRON SUPPLEMENT PROMOTING PROGRAM ON IRON DEFICIENCY ANEMIA IN PREGNANT WOMEN

WIPAWADEE PIPATKUL 5236543 NSAM/M

M.N.S. (ADVANCED MIDWIFERY)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: NITTAYA SINSUKSAI, Ph.D. (NURSING),
WANNA PHAHUWATANAKORN, Ph.D. (NURSING)**ABSTRACT**

This quasi-experimental research aimed at determining effects of a nutrition and iron supplement promoting program on iron deficiency anemia in pregnant women visiting the antenatal care unit at Sappasitthiprasong Hospital, Ubonratchathani Province. Sample was comprised of 110 pregnant women with iron deficiency anemia divided equally into two groups: control and experimental groups. They were match-paired by age and level of thalassemia. The control group received routine care, while the experimental group received the nutrition and iron supplement promoting program twice. Hematocrit was measured 8 weeks after recruitment. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, Chi-Square test, and t-test.

The findings reveal that the ratio of the sample that recovered from iron deficiency anemia in the intervention group was statistically and significantly higher than that in the control group ($\chi^2 = 6.45$, $p < .05$). Hematocrit levels of both groups were significantly increased ($t = -3.07$, $p < .05$). However, mean hematocrit in the intervention group was significantly higher than in the control group. The results suggest that this nutrition and iron supplement promoting program is effective in reducing the iron deficiency anemia in pregnant women. Therefore, it should be applied in antenatal care unit.

**KEY WORDS: IRON DEFICIENCY ANEMIA/ PREGNANT WOMEN / NUTRITION/
IRON SUPPLEMENT**

125 pages

Copyright by Mahidol University